

ВІДГУК

офіційного опонента докторки педагогічних наук, завідувачки
кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка
Бойченко Марини Анатоліївни
на дисертацію Май Вень «**Теорія і практика педагогічної підготовки
майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти
України та КНР**», представлену на здобуття наукового ступеня доктора
філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертації Май Вень «Теорія і практика педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України та КНР» зумовлена педагогічними традиціями китайського та українського народів, якими передбачається вагома роль музичного мистецтва у вихованні особистості. Ефективність навчання музики дітей, підлітків та молоді, сформованість їхнього ціннісного ставлення до музичного мистецтва значною мірою залежить від професіоналізму вчителів відповідного фаху. Сучасний учитель – це фахівець із науково-теоретичною, педагогічною, методичною, психологічною та практичною підготовкою високого рівня, який може навчити та захопити музикою. Ураховуючи це, важливим є вивчення педагогічних дисциплін майбутніми вчителями музичного мистецтва, а також є необхідним наукове осмислення українського та китайського досвіду педагогічної підготовки студентів, які здобувають фах учителя музики.

Доцільність теми дослідження зумовлюється необхідністю вирішення соціально-педагогічних суперечностей, а саме: між запитом суспільства на якісну педагогічну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва та її сучасним станом у закладах вищої освіти України та Китаю; між наявністю цінних напрацювань у світовій музично-педагогічній освіті та недостатньою готовністю китайських та українських викладачів вищої школи до їх використання в освітній практиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації є складником комплексної програми науково-дослідної роботи кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди і належить до частини наукового напрямку «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний, прогностичний аспекти» (державний реєстраційний номер 0121U107474 від 22.01.2021 р.).

Наукова новизна та теоретичне значення отриманих результатів дослідження не викликають заперечень і полягають у тому, що вперше на підставі цілісного аналізу поглядів українських та китайських науковців стосовно педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва висвітлено й систематизовано науково-педагогічні ідеї вчених (методологічні, змістові, дидактико-інструментальні); здійснено порівняльний аналіз змісту педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України і КНР та визначено його складники (загально-педагогічний, спеціально-педагогічний, методичний); зіставлено дидактичний інструментарій педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти сучасних України та КНР і встановлено спільні (лекції, семінари, курсові роботи та самостійна робота) та відмінні (практичні заняття (Україна), мікрОВикладання (КНР)) її форми організації; спільні (екзамени, заліки) та відмінні (комплексні іспити наприкінці терміну навчання студентів (Україна)) форми підсумкового оцінювання; широкий спектр традиційних та інноваційних методів навчання, застосовуваних у процесі педагогічної підготовки в закладах вищої освіти обох країн; основні форми і методи проведення педагогічної практики (вивчення документації закладу освіти, проведення уроків, підготовка методичних розробок і проведення виховних заходів, виконання функцій класного керівника); визначено шляхи взаємозбагачення педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України (формування

соціальної відповідальності та професійної етики студентів, посилення їхнього почуття місії та готовності стати вчителями; уведення до змісту педагогічної підготовки цієї категорії здобувачів вищої освіти окремого предмету «Мікрвикладання») та КНР (розширення академічної свободи китайських закладів вищої освіти у сфері забезпечення навчальною та навчально-методичною літературою студентів; забезпечення доступності для широкого загалу програм підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; уведення розподіленості педагогічної практики між декількома семестрами тощо) на основі зарубіжного досвіду.

Цілком обґрунтовано, що до наукової новизни віднесено й уточнення змісту базових понять досліджуваної проблеми («педагогічна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва», «заклад вищої освіти», «загально-педагогічна підготовка», «методична підготовка» тощо), а також подальший розвиток уявлень про передумови педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти сучасних України та КНР.

Практичне значення результатів дослідження не викликає сумнівів і визначається тим, що систематизовані науково-педагогічні ідеї та узагальнений досвід педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України та КНР, сформульовані теоретичні положення й висновки забезпечують підвищення ефективності зазначеного процесу у вищих школах обох країн.

Отримані в ході наукового пошуку концептуальні положення, висновки та рекомендації, фактичний педагогічний матеріал можна застосовувати як підґрунтя для подальших порівняльно-педагогічних досліджень. Матеріали проведеного дослідження можуть бути використані для укладання підручників, навчально-методичної літератури, оновлення змісту лекцій, семінарів та практичних занять із дисциплін «Загальна педагогіка», «Педагогіка вищої школи», «Порівняльна педагогіка», «Музична педагогіка», «Світові музично-педагогічні концепції», «Методика музичного виховання»

та вибіркових освітніх компонентів, організації педагогічної практики; у системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Повнота викладення матеріалу дисертації в наукових публікаціях.

Основний зміст та результати проведеного дослідження представлені у 10 наукових публікаціях (5 у співавторстві), із них – 4 статті у наукових фахових виданнях України, 6 тез доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень. Репрезентовані в дисертації наукові положення та теоретичні дані є перспективними та обґрунтованими.

Дослідження проведено на основі аналізу значної кількості різнопланових педагогічних джерел, які висвітлюють теоретичні та практичні аспекти досліджуваної проблеми (понад 200 джерел, з яких 71 – іноземними мовами). Методи наукового пошуку були адекватними, вони забезпечили досягнення мети та вирішення поставлених завдань на різних етапах дослідження.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення. Робота складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків і списку використаних джерел до кожного з них, загальних висновків, 4 додатків (на 18 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 224 сторінки, із них основного тексту 168 сторінок.

У першому розділі Май Вені досить повно розкрила поняттєвий апарат дослідження. На основі аналізу статей педагогів України та КНР із питань музично-педагогічної освіти та методичної підготовки майбутніх учителів-музикантів дослідниці вдалося виокремити методологічні, змістові та дидактико-інструментальні ідеї науковців щодо педагогічної освіти студентів, які здобувають фах учителя музичного мистецтва.

Грунтуючись на широкій джерельній базі (науково-педагогічні праці другої половини ХХ – початку ХХІ століття, історико-педагогічні

дослідження, підручники та навчальні посібники з педагогіки, програми педагогічних інститутів) поетапно розкрито розвиток педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти другої половини ХХ – початку ХХІ століття і представлено передумови для розвитку означеної підготовки в закладах вищої освіти сучасної України.

Важливо, що в першому розділі окремих підрозділ присвячено також передумовам розвитку педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти сучасної КНР.

На високу оцінку заслуговує матеріал, представлений у другому розділі дисертації. У підрозділі 2.1 дослідниці вдалося проаналізувати модулі (розділи) дисциплін «Педагогіка» та «Загальна педагогіка» в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди та розкрити особливості змістового наповнення означених освітніх компонентів. Авторкою здійснено порівняння змісту дисциплін загально-педагогічного спрямування в Україні та Китаї. Важливо, що зіставлено робочі навчальні програми з дисциплін «Музична педагогіка» та «Методика музичного виховання» в Криворізькому державному педагогічному університеті та в Львівському національному університеті імені Івана Франка, зазначено специфіку змістового наповнення програм із методики навчання предметів музичного спрямування. На схвалення заслуговує висвітлення змісту педагогічних дисциплін у Південно-Китайському педагогічному університеті, університеті Гуанчжоу, університеті Чжаоцін, Столичному педагогічному університеті, Північно-східному педагогічному університеті. Безперечним здобутком Май Вень є те, що вона визначила спільне та відмінне в змістовому наповненні педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в представлених китайських університетах та закладах вищої освіти України, виокремила складники змісту означеної підготовки.

У підрозділі 2.2 дисертантка розкриває застосування таких форм навчання як лекція, семінар, практичне заняття, самостійна робота та курсова робота в процесі педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в різних ЗВО України. Май Вень звертає увагу на форми здійснення підсумкового оцінювання такої підготовки, застосовує порівняльні таблиці для визначення найбільш застосовуваних із них. Форми навчання та здійснення підсумкового оцінювання у КНР висвітлені на основі аналізу освітньої практики Північно-східного педагогічного університету, Пекінського педагогічного університету та інших ЗВО Китаю. Висвітлюючи організацію педагогічної практики майбутніх учителів музичного мистецтва в ЗВО України та КНР, дослідниця розкрила види педагогічної практики, які передбачені для українських здобувачів освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво, а також для китайських студентів. Також Май Вень висвітлила основні форми і методи проведення педагогічної практики в різних українських університетах та китайській вищій школі. Завдяки означеному вище, дисертантці вдалося не тільки порівняти дидактичний інструментарій педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на рівні закладів вищої освіти двох країн (КНР та України), а й на рівні закладів вищої освіти України та спеціальностей 014 Середня освіта (музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво.

Вагомим здобутком Май Вень слід назвати обґрунтовані в останньому підрозділі другого розділу шляхи взаємозбагачення педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в українській та китайській вищій школах на основі зарубіжного досвіду.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. У цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Май Вень, висловимо деякі зауваження і побажання:

1. На наше переконання, під час вивчення досвіду педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в українських ЗВО доцільно було обмежитись дослідженням процесу навчання студентів за

спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Стандартами вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» не передбачено орієнтацію на підготовку вчителя. Програми зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» мають бути спрямовані на підготовку викладача-інструменталіста (народних, духових, спеціальних інструментів), викладача професійного навчально-виховного закладу, викладача хорових дисциплін, викладача початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів та інші професії виключно музичного спрямування.

2. Другий розділ дисертації вміщує вісім таблиць. Деякі з них повністю займають площу сторінки або перевищують її, тому варто було представити ці таблиці в додатках до роботи.

3. Зважаючи на актуальність теми дослідження і ґрунтовність отриманих результатів, авторці варто було розробити програму відповідної дисципліни вільного вибору з метою ознайомлення здобувачів ЗВО України та КНР із основними положеннями наукової роботи.

4. Привертає увагу потужна джерельна база дослідження, яка включає джерелознавчу літературу та значну кількість першоджерел. Проте оформлення бібліографічного опису деяких джерел не повністю відповідає вимогам Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Однак, висловлені зауваження та рекомендації не ставлять під сумнів отримані наукові результати і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертація на тему «Теорія і практика педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти України та КНР» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022 р. №341, від 19.05.2023 № 502), а її авторка – Май Вень – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності – 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка

Марина БОЙЧЕНКО

Підпис М. Бойченко засвідчує

Ректор

15.01.2024

Юрій ЛЯННОЙ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:34:06 15.01.2024

Назва файлу з підписом: Відгук_Бойченко_М.А_на_дисертацію_Май_Вень.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 308.7 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_Бойченко_М.А_на_дисертацію_Май_Вень.pdf
Розмір файлу без підпису: 314.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: БОЙЧЕНКО МАРИНА АНАТОЛІЇВНА

П.І.Б.: БОЙЧЕНКО МАРИНА АНАТОЛІЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2888011802

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:34:04
15.01.2024

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E504000000FFB60401CBD82104

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00